

Politie als partner in schoolveiligheid

Schoolveiligheid is primair een zaak van de school zelf. De school moet zorgen voor een veilige omgeving voor leerlingen en personeel. Dat betekent niet dat de school er helemaal alleen voor staat. Er zijn zaken waarbij de school samen kan of zelfs moet werken met de politie, vooral als het gaat om strafbare feiten. Denk bijvoorbeeld aan wapenbezit of agressie en geweld tegen personeel. In dit informatieblad zet Centrum School en Veiligheid (CSV) de belangrijkste zaken voor een goede samenwerking tussen school en politie op een rij.

Overheidsbeleid

Het terugdringen van agressie en geweld in het onderwijs is een van de speerpunten van het schoolveiligheidsbeleid van de overheid. In zowel de **Beleidsbrief veiligheid** (november 2007) als in de **Kamerbrief veiligheidsbeleid** (januari 2009) gaat toenmalig staatssecretaris Van Bijsterveldt (OCW) in op de samenwerking tussen school en politie om de veiligheid op en rond scholen te vergroten.

In de Kamerbrief van januari 2009 schrijft Van Bijsterveldt onder meer:

Wij verwachten van scholen dat zij er alles aan doen om te zorgen voor zo'n veilig klimaat. Dit kunnen scholen niet alleen. Daarvoor moeten zij een beroep kunnen doen op anderen zoals leerlingen, ouders, gemeenten, politie, maatschappelijk werk, jeugdzorg en het rijk. Hiervan zien wij goede voorbeelden in het land: bijvoorbeeld scholen die goede afspraken hebben met de politie over hoe gezamenlijk op te treden bij incidenten.

Verantwoordelijkheden

School en politie hebben elk hun eigen verantwoordelijkheid als het gaat om schoolveiligheid. Kort gezegd komt het hierop neer: de school is primair verantwoordelijk voor de veiligheid *in* de school, de politie gaat over de veiligheid *om* de school.

De school

De school is de eerstverantwoordelijke voor een veilig klimaat binnen de schoolmuren. Dit is geen vrijblijvende opdracht. Op basis van de Arbowet zijn scholen wettelijk verplicht een veilige werkomgeving te creëren voor iedereen binnen de schoolmuren: leraren, leerlingen en onderwijsondersteunend personeel.

De politie

De politie is verantwoordelijk voor: het opsporen van strafbare feiten, het handhaven van de openbare orde, het verlenen van noodhulp, het toezicht houden in het publieke domein, het signaleren en adviseren over veiligheid en veiligheidsbeleid en (vroeg)signaleren en doorverwijzen naar hulpverlening.

Schoolveiligheidsplan

Alle scholen in Nederland zijn op grond van de Arbo-wetgeving verplicht een veiligheidsplan te hebben en hiervan melding te maken in hun schoolgids. Daarmee is het schoolveiligheidsplan hét document waarin omschreven staat op welke manier de school samenwerkt met de politie. In het veiligheidsplan moeten duidelijke regels worden opgenomen over strafbare feiten, zaken of gedragingen die niet getolereerd worden. Ook moet voor iedereen helder zijn in welke gevallen aangifte wordt gedaan bij de politie. Daarnaast moet in het veiligheidsplan worden vermeld dat de school en/of de politie op grond van een convenant het recht heeft om te controleren op wapens.

Wanneer deze regels niet in het schoolveiligheidsplan of -reglement zijn opgenomen, kunnen geen wapencontroles worden uitgevoerd, tenzij in de ondertekende huurvoorwaarden van de kluisjes is opgenomen dat deze door de school gecontroleerd kunnen worden. De politie kan in dit laatste geval ter assistentie aanwezig zijn, maar is niet gerechtigd om kluisjes te openen of leerlingen te fouilleren. Dat mag alleen als er een gereede verdenking bestaat tegen een bepaald persoon.

Het Huygens College Amsterdam heeft in de schoolgids deze tekst opgenomen over de samenwerking met de politie:

De politie bezoekt de school onaangekondigd een aantal keren per jaar, om de leerlingen op het bezit van wapens e.d. te controleren. Indien er verboden zaken worden aangetroffen, neemt de politie deze in beslag en zal verbaliseren. Ook het inspecteren van de lockers (kluisjes) door de politie vindt, na toestemming van de directie, soms plaats.

Onderstaande passage is afkomstig uit de schoolgids van VSO Leeuwarden:

In het kader van een veilige leer - en werkomgeving werkt de school nauw samen met Politie Friesland. Een buurtagent is schoolcontactpersoon van onze school. De politie heeft ten alle tijden toegang tot de school en zal preventief controleren op alcohol-, drugs- en verboden wapenbezit.

Samenwerking school en politie

Convenant

Het is goed als beide partijen weten wat ze aan elkaar hebben en wat ze van elkaar kunnen verwachten. School en politie kunnen deze afspraken vastleggen in een zogeheten convenant. Op de CSV-website vindt u [voorbeeld van bestaande convenanten](#) die u kunt gebruiken als u zelf de afspraken tussen uw school en de politie wilt vastleggen.

Contactpersoon

Voor een goede samenwerking tussen school en politie is het van belang dat beide partijen een vast aanspreekpunt hebben. Binnen de school is – indien aanwezig – de veiligheidscoördinator de eerst aangewezen persoon om het contact met de contactpersoon bij de politie te onderhouden. De twee contactpersonen moeten regelmatig relevante informatie uitwisselen. Op deze manier kunnen beide partijen werken aan een vertrouwensband.

Wijk- of schoolagent

Het [Candea College Duiven](#) was in 2001 de eerste Nederlandse school met een 'eigen' schoolagent. De school koos daarvoor omdat de agent op die manier veel jongeren leert kennen. Omgekeerd wordt voor de leerlingen de drempel lager om contact op te nemen met de politie. Daardoor is de politie eerder op de hoogte van mogelijke risicofactoren en kan sneller inspringen om eventuele problemen te voorkomen. Inmiddels zijn in de regio Gelderland-Midden acht schoolagenten werkzaam. Overigens kwam er ook veel kritiek op het fenomeen schoolagent. De kritiek spitste zich toe op het feit dat de school het domein moet zijn van leraren en leerlingen.

Ook elders in Nederland hebben scholen hun eigen schoolagent. Op de website van **SG Pantarijn** vertelt schoolagent Henk Keurentjes over zijn werk op SG Pantarijn, locatie Wageningen. Onder het kopje 'Wat doet de schoolagent?' schrijft hij:

Bij strafbare feiten – zoals diefstal, vernieling, bedreiging – start de schoolagent een onderzoek. Je kunt bij hem ook aangifte doen als je zelf het slachtoffer bent van strafbare feiten. Bovendien kun je ook met hem praten als je iets weet over gepleegde misdrijven. Klop ook aan als je advies wilt over bijvoorbeeld de gevaren van Internet of verkeerszaken. Als de schoolagent je niet kan helpen, dan weet hij wel bij wie je terecht kunt. Kijk niet raar op bij verkeerscontroles of andere controles bij school.

In de Beleidsbrief (november 2007) schrijft toenmalig staatssecretaris Van Bijsterveldt: "De inzet en herkenbaarheid van de wijk- of jeugdagent op school heeft een belangrijke preventieve werking." Het is dan ook belangrijk dat de school contact onderhoudt met de plaatselijke wijk- of jeugdagent, zodat over en weer heldere afspraken kunnen worden gemaakt.

René Schaap, oud-veiligheidscoördinator van het Amsterdamse Brederode College, over de samenwerking met de wijkagent:

"Ik denk dat wij het getroffen hebben met de wijkagent. Hij spreekt de leerlingen aan op straat. Een agent heeft andere bevoegdheden. Hij heeft een andere rol in de maatschappij en dat maakt indruk op de leerlingen. Wanneer hij op school is, krijgen ze het gevoel dat wat ze op school doen, ertoe doet. Daarnaast hebben wij weer kennis van leerlingen die voor een wijkagent van belang is."

Bron: Vioscoop 26 (december 2008)

Preventie

De school hoeft de politie niet alleen in te schakelen bij een incident of een strafbaar feit. De hulp van de politie kan ook worden ingeroepen om preventief te werken aan schoolveiligheid. Afspraken daarover moeten worden vastgelegd in het convenant tussen school en politie.

Wapencontrole

De politie kan jaarlijks een vooraf vastgesteld aantal wapencontroles houden op school. Daarbij valt te denken aan het controleren van tassen en kluisjes op verboden wapens. Het is belangrijk dat de school heldere afspraken maakt met de politie over de opzet en uitvoering van deze controles. Deze afspraken kunnen worden vastgelegd in een draaiboek, zodat alle partijen weten wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe de controle stap voor stap wordt uitgevoerd.

- Goede voorlichting: docenten, leerlingen en ouders op de hoogte stellen van eventuele wapencontroles, het doel ervan en de verplichting.
- Handhaving: wie handhaaft de regels, wie registreert incidenten, wie voert sancties uit, wanneer precies controleren, etc.
- Effectief sanctiebeleid: door de school, justitie of bureau Halt.
- Samenwerking tussen school en politie: afspraken over voorlichting en controles, draaiboek, training personeel, etc.

Het Canisius College Nijmegen heeft een draaiboek ontwikkeld voor het houden van een wapencontrole door de politie. Hierin staat stapsgewijs vermeld hoe de controle wordt uitgevoerd en wie voor welke stap verantwoordelijk is.

De controle op school als zodanig vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de schoolleiding. De politie ondersteunt met behoud van verantwoordelijkheid voor eigen optreden, inzet en afhandeling.

De school en de politie hebben ieder hun eigen taak uit te voeren.

[Lees meer >>](#)

Kluisjescontrole

In oktober 2007 vertelde Nol Meulendijks, destijds politiecommissaris te Eindhoven en lid van de Strategische Beleidsgroep Jeugd van de Nederlandse politie, hierover in een interview in *het Onderwijsblad*:

“Als een school veel last heeft van incidenten met wapens, kan de politie bijvoorbeeld ondersteuning bieden bij het doorzoeken van de kluisjes van leerlingen. Let wel: ondersteuning. Want de politie mag zelf geen kluisje openen zonder een huiszoekingsbevel. En zo'n bevel krijgen we alleen voor één kluisje, als die specifieke leerling wordt verdacht van wapenbezit.”

[Lees meer >>](#)

De politie kan de school ondersteunen bij het uitvoeren van een kluisjescontrole. De politie mag overigens slechts een kluisje openmaken als de leerling van dat betreffende kluisje wordt verdacht van verboden wapenbezit. Bovendien dient de politie in dat geval te beschikken over een huiszoekingsbevel.

Samenwerking met de politie

De school kan op een aantal specifieke punten samenwerken met de politie om de schoolveiligheid te vergroten.

Ongewenste bezoekers

Scholen voor voortgezet onderwijs schakelen steeds vaker de politie in met de melding dat personen die zich onterecht ophouden in de onderwijsinstelling of rond het schoolplein. Dergelijk ongewenst bezoek wordt vaak als bedreigend en/of onprettig ervaren. Zeker als daadwerkelijk sprake is van bedreigingen of vormen van geweld wordt gebruikt heeft dit een negatief effect op het veiligheidsgevoel in en rond de onderwijsinstelling. De politie kan de ongewenste bezoekers bekeuren (in verband met overtreding van het toegangsverbod of lokaalvredebreuk) en volgens verwijderen.

Meer informatie over ongewenste bezoekers in de school vindt u op de CSV-website: [Model toegangsverbod](#).

Loverboys

De politie kan gevraagd worden om preventief regelmatig te surveilleren in de schoolomgeving. De school kan een beroep (in kader van convenant veilige school) doen op de plaatselijke of regionale politie als loverboys zich in de omgeving van school ophouden.

Vanuit de school kan een melding gemaakt worden van het vermoeden dat een leerling in handen is gevallen van een loverboy. Als blijkt dat er voldoende (aantoonbare) bewijzen zijn, kan de politie op basis van deze melding overgaan tot ambtshalve vervolging.

Meer informatie over schoolveiligheid en loverboys vindt u in het CSV-informatieblad [Scholen en loverboyproblematiek](#) (pdf-bestand).

Andere vormen van samenwerking

School en politie kunnen ook op andere terreinen samenwerken. Omdat het hier niet om onderwerpen gaat die te maken hebben met sociale schoolveiligheid, worden deze hieronder slechts kort aangestipt.

Zorg Advies Team (ZAT)

Het ZAT richt zich op de zorg voor individuele leerlingen en niet op de algemene veiligheid binnen de school. Deze vorm van samenwerking tussen school en politie, hoe nuttig ook, valt daarom buiten het kader van de sociale schoolveiligheid. [Meer informatie >>](#)

Criminaliteit

Vernieling of diefstal zijn geen zaken die de sociale veiligheid in gevaar brengen, maar kunnen niet onbestraft blijven. De school moet zelf inschatten of de hulp van de politie moet worden ingeroepen. Bij kleinere vergrijpen kan de school zelf sanctiemaatregelen treffen, zwaardere zaken moeten worden overgedragen aan de politie.

Alcohol en drugs

De meeste scholen hebben een verbod op het bezit van alcohol en drugs in hun schoolreglement opgenomen. De politie kan, net als bij controle op wapenbezit, de school assisteren bij het uitvoeren van een controle op alcohol en drugs, bijvoorbeeld bij schoolfeesten. Bij strafbare feiten moet de school natuurlijk onmiddellijk de politie waarschuwen.

Verkeersveiligheid

Voorbeelden van politie-inzet op het gebied van verkeersveiligheid zijn: controle op fietsverlichting, handhaven van verkeersmaatregelen bij scholen, afnemen van verkeersexamen, et cetera.

Aangiftebeleid

Aangifte doen bij de politie

Aangifte wordt in principe gedaan door de direct getroffene. Aangifte doen bij de politie is niets anders dan het doorgeven van een gepleegd strafbaar feit. Het strafbare feit kan een misdrijf of een overtreding zijn. De politie maakt hiervan proces verbaal op. Op basis van de aangifte kan vervolging plaatsvinden.

Het komt voor dat het slachtoffer wel aangifte wil doen, maar daar zelf psychisch of fysiek niet toe in staat is. De schoolleiding kan dan, met een schriftelijke volmacht van de werknemer, namens hem of haar aangifte doen. Voordat het slachtoffer – of de school namens het slachtoffer – aangifte doet tegen een leerling, moeten eerst de ouders van de betreffende leerling worden geïnformeerd.

Meer informatie over aangifte doen bij de politie vindt u in het CSV-informatieblad [Aangifte na agressie tegen onderwijspersoneel](#) (pdf-bestand).

Seksueel geweld

Bij een vermoeden van een zedenmisdrijf tussen een medewerker van de onderwijsinstelling en een minderjarige leerling is een personeels- of directielid van een onderwijsinstelling meldplichtig op basis van de Onderwijswet (Wet bestrijding seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het onderwijs 1999). Een personeelslid doet van zijn/haar vermoeden melding bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag overlegt met de vertrouwensinspectie en doet vervolgens mogelijk aangifte bij politie/justitie.

Meer informatie hierover vindt u op de website van PPSI: [Wat houdt de Meld- en aangifteplicht in?](#)

Meer informatie

- CSV-informatieblad [Aangifte na agressie](#) (pdf-bestand).
- CSV-informatieblad [Geweld, melden of niet?](#) (pdf-bestand).
- [Checklist invoering controle op wapenbezit scholen](#) (pdf-bestand).